Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 27. marca 2025 *

„Neizpolnitev obveznosti države – Čiščenje komunalne odpadne vode – Direktiva 91/271/EGS – Členi 4, 5 in 10 – Onesnaževanje občutljivih območij – Komunalne čistilne naprave – Sodba Sodišča o ugotovitvi neizpolnitve obveznosti – Neizvršitev – Člen 260(2) PDEU – Denarne sankcije – Denarna kazen – Pavšalni znesek“

V zadevi C-515/23,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 260(2) PDEU, vložene 10. avgusta 2023,

Evropska komisija, ki jo zastopata G. Gattinara in E. Sanfrutos Cano, agenta,

tožeča stranka,

proti

Italijanski republiki, ki jo zastopa G. Palmieri, agentka, skupaj z M. Di Benedettom, M. Russo in F. Severijem, avvocati dello Stato,

tožena stranka,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi A. Kumin, predsednik senata, F. Biltgen (poročevalec), predsednik prvega senata, in I. Ziemele, sodnica,

generalna pravobranilka: T. Ćapeta,

sodni tajnik: G. Chiapponi, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. novembra 2024,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: italijanščina.

Sodbo

1 Evropska komisija s tožbo Sodišču predlaga, naj:

– ugotovi, da Italijanska republika s tem, da ni sprejela vseh potrebnih ukrepov za izvršitev sodbe z dne 10. aprila 2014, Komisija/Italija (C-85/13, EU:C:2014:251, v nadaljevanju: sodba C-85/13), ni izpolnila obveznosti iz člena 260(1) PDEU;

– Italijanski republiki naloži, naj Komisiji plača dnevno denarno kazen 122.760 EUR z morebitnim znižanjem, ki izhaja iz predlagane formule postopnega zmanjševanja, za vsak dan zamude pri izvršitvi sodbe C-85/13 od dneva razglasitve sodbe v tej zadevi do dneva izvršitve sodbe C-85/13;

– Italijanski republiki naloži, naj Komisiji plača dnevni pavšalni znesek 13.640 EUR z morebitnim znižanjem, ki izhaja iz predlagane formule postopnega zmanjševanja, v skupnem minimalnem znesku 9.548.000 EUR od dneva razglasitve sodbe C-85/13 do dneva razglasitve sodbe v tej zadevi ali do dneva izvršitve sodbe C-85/13, če je ta datum izvršitve zgodnejši od datuma razglasitve sodbe v tej zadevi, in

– Italijanski republiki naloži plačilo stroškov postopka.

Pravni okvir

2 Člen 1 Direktive Sveta 91/271/EGS z dne 21. maja 1991 o čiščenju komunalne odpadne vode (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 26), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 (UL 2008, L 311, str. 1) (v nadaljevanju: Direktiva 91/271), določa:

„Ta direktiva ureja zbiranje, čiščenje in odvajanje komunalne odpadne vode ter čiščenje in odvajanje odpadne vode iz določenih industrijskih sektorjev.

Cilj te direktive je varstvo okolja pred škodljivimi vplivi zgoraj navedenega odvajanja odpadne vode.“

3 Člen 2 te direktive določa:

„Za namene te direktive pomeni izraz:

1. ‚komunalna odpadna voda‘ odpadno vodo iz gospodinjstev ali mešanico odpadne vode iz gospodinjstev s tehnološko odpadno vodo in/ali s padavinsko vodo;

2. ‚odpadna voda iz gospodinjstev‘ odpadno vodo iz naselij in ustanov, ki izvira pretežno iz človeškega metabolizma in dejavnosti gospodinjstev;

[…]

4. ‚aglomeracija‘ območje, kjer je poseljenost in/ali gospodarska aktivnost zgoščena v takšni meri, da je možno zbiranje odpadne vode in odvajanje v komunalno čistilno napravo ali končno mesto izpusta;

5. ‚kanalizacijski sistem‘ sistem kanalov, ki zbira in odvaja komunalno odpadno vodo;

6. ‚PE populacijski ekvivalent' organsko, biološko razgradljivo breme, ki ima petdnevno biokemijsko porabo kisika (BPK5) 60 g kisika na dan;

[…]

8. ‚sekundarno čiščenje' čiščenje komunalne odpadne vode po postopku, ki večinoma vključuje biološko čiščenje s sekundarnim posedanjem, ali drug postopek, v katerem se upoštevajo zahteve, določene v tabeli 1 Priloge I;

9. ‚primerno čiščenje' čiščenje komunalne odpadne vode po katerem koli postopku in/ali v sistemu odvajanja, ki po izpustu omogoča, da dosegajo vode, v katere se odpadne vode izlijejo, ustrezne cilje kakovosti in da so v skladu z določbami te in drugih direktiv Skupnosti;

[…]"

4 Člen 3 navedene direktive določa:

„1. Države članice za vse aglomeracije zagotovijo kanalizacijske sisteme za komunalno odpadno vodo

– najkasneje do 31. decembra 2000 za tiste s populacijskim ekvivalentom (PE) nad 15.000

in

– najkasneje do 31. decembra 2005 za tiste s PE med 2000 in 15.000.

Države članice za komunalne odpadne vode, ki se odvajajo v sprejemne vode, ki štejejo med ‚občutljiva območja', kot so opredeljena v členu 5, zagotovijo kanalizacijske sisteme najkasneje do 31. decembra 1998 za aglomeracije s PE večjim od 10.000.

Če ureditev kanalizacijskega sistema ni upravičena, bodisi ker ne bi bilo ustrezne koristi za okolje bodisi ker bi bili stroški previsoki, se uporabijo individualni sistemi ali drugi primerni sistemi, ki dosežejo enako raven varstva okolja.

2. Kanalizacijski sistemi, opisani v odstavku 1, morajo izpolnjevati zahteve iz dela A Priloge I. […]"

5 Člen 4 iste direktive določa:

„1. Države članice zagotovijo, da bo komunalna odpadna voda, ki vstopa v kanalizacijske sisteme, pred izpustom obdelana v sekundarnem postopku čiščenja ali primerljivem postopku, kot sledi:

– najkasneje do 31. decembra 2000 za vse izpuste iz aglomeracij s PE večjim od 15.000,

– najkasneje do 31. decembra 2005 za vse izpuste iz aglomeracij s PE med 10.000 in 15.000,

– najkasneje do 31.decembra 2005 za izpuste v sladke vode in v estuarije iz aglomeracij s PE med 2000 in 10.000.

[…]

3. Izpusti iz komunalnih čistilnih naprav, opisani v odstavkih 1 in 2, morajo izpolnjevati ustrezne zahteve iz dela B Priloge I. […]

[…]“

6 Člen 5, od (1) do (5), Direktive 91/271 določa:

„1. Za namene iz odstavka 2 države članice do 31. decembra 1993 opredelijo občutljiva območja v skladu z merili, določenimi v Prilogi II.

2. Države članice zagotovijo, da bodo komunalne odpadne vode, ki se dovajajo v kanalizacijske sisteme, pred izpustom v občutljiva območja podvržene strožjemu postopku čiščenja, kot je tisti, opisan v členu 4, in sicer najkasneje do 31. decembra 1998 za vse aglomeracije s PE večjim od 10.000.

3. Izpusti iz komunalnih čistilnih naprav, opisani v odstavku 2, morajo izpolnjevati ustrezne zahteve iz dela B Priloge I. […]

4. Zahtev za posamične čistilne naprave, določene v odstavku 2 in 3 zgoraj, pa ni treba izpolnjevati na občutljivih območjih, za katere se lahko izkaže, da znaša minimalni odstotek zmanjšanja celotne obremenitve komunalne odpadne vode, ki vstopa v vse čistilne naprave na tem območju, najmanj 75 % celotnega fosforja in najmanj 75 % celotnega dušika.

5. Za izpuste iz komunalnih čistilnih naprav, postavljenih na zbiralnih področjih občutljivih območij, ki prispevajo k onesnaževanju teh območij, veljajo odstavki 2, 3 in 4.

[…]“

7 Člen 10 te direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da bodo komunalne čistilne naprave, zgrajene za izpolnitev zahtev iz členov 4, 5, 6 in 7, načrtovane, zgrajene, upravljane in vzdrževane tako, da bo zagotovljena zadostna učinkovitost delovanja ob vseh običajnih lokalnih podnebnih razmerah. Pri načrtovanju naprav je potrebno upoštevati sezonsko spreminjanje bremena.“

8 Priloga I k navedeni direktivi, naslovljena „Zahteve za komunalno odpadno vodo“, določa:

„A. Kanalizacijski sistemi […]

Kanalizacijski sistemi morajo upoštevati zahteve pri čiščenju komunalne odpadne vode.

K načrtovanju, izgradnji in vzdrževanju kanalizacijskih sistemov je potrebno pristopiti v skladu z najboljšim tehničnim znanjem, brez nepotrebnih stroškov, pri čemer je potrebno posebno pozornost nameniti:

– količini in značilnostim komunalne odpadne vode,

– preprečevanju puščanja,

– omejevanju onesnaženja sprejemnih voda zaradi preplavljanja voda ob neurjih.

B. Izpust iz komunalnih čistilnih naprav v sprejemne vode […]

1. Komunalne čistilne naprave morajo biti načrtovane ali prilagojene tako, da je možno vzeti vzorec vtočne odpadne vode in iztočne prečiščene vode pred izpustom v sprejemne vode.

2. Izpusti iz komunalnih čistilnih naprav, ki so podvrženi čiščenju v skladu s členoma 4 in 5, morajo izpolnjevati zahteve iz tabele 1.

3. Izpusti iz komunalnih čistilnih naprav, ki se stekajo v tista občutljiva območja, ki so podvržena evtrofikaciji, kot je določeno v Prilogi II. A(a), morajo dodatno izpolnjevati zahteve iz tabele 2 te priloge.

4. Če je potrebno, se uporabijo strožje zahteve, kot so tiste, navedene v tabeli 1 in/ali 2, da se zagotovi, da sprejemne vode izpolnjujejo določbe drugih zadevnih direktiv.

5. Mesta izpustov je potrebno izbrati, kolikor je mogoče tako, da je njihov vpliv na sprejemne vode čim manjši.

[…]“

Sodba C-85/13

9 Sodišče je v sodbi C-85/13 razsodilo, da Italijanska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov za zagotovitev, da:

– so aglomeracije Melegnano, Mortara, Olona Nord, Olona Sud, Robecco sul Naviglio, San Giuliano Milanese Est, Trezzano sul Naviglio in Vigevano (Lombardija) s PE nad 10.000, ki odvajajo komunalno odpadno vodo v sprejemne vode, ki se štejejo za „občutljiva območja“ v smislu člena 5(1) Direktive 91/271, opremljene s kanalizacijskimi sistemi za komunalno odpadno vodo v skladu s členom 3 te direktive;

– je v aglomeracijah Pescasseroli (Abruci), Krmin, Gradišče ob Soči, Gradež (Furlanija - Julijska Krajina), Broni, Calco, Casteggio, Melegnano, Mortara, Orzinuovi, Rozzano, Trezzano sul Naviglio, Valle San Martino, Vigevano (Lombardija), Pesaro, Urbino (Marke), Alta Val Susa (Piemont), Nuoro (Sardinija), Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini (Sicilija), Courmayeur (Dolina Aoste) in Thiene (Benečija) s PE nad 10.000 komunalna odpadna voda, ki vstopa v kanalizacijske sisteme, pred izpustom obdelana v sekundarnem postopku čiščenja ali primerljivem postopku v skladu s členom 4 Direktive 91/271;

– je v aglomeracijah Pescasseroli (Abruci), Aviano Capoluogo, Čedad, Codroipo/Sedegliano/Flaibano, Krmin, Gradišče ob Soči, Gradež, Latisana Capoluogo, Pordenone/Porcia/Roveredo/Cordenons, Sacile, Videm (Furlanija - Julijska Krajina), Frosinone (Lacij), Francavilla Fontana, Trinitapoli (Apulija), Dorgali, Nuoro, ZIR Villacidro (Sardinija) ter Castellammare del Golfo I, Cinisi, Partinico, Terrasini in Trappeto (Sicilija) s PE nad 10.000, ki odvajajo v sprejemne vode, ki se štejejo za „občutljiva območja“ v smislu Direktive 91/271, komunalna odpadna voda, ki vstopa v kanalizacijske sisteme, pred izpustom obdelana v strožjemu postopku čiščenja, kot je sekundarni postopek čiščenja ali primerljiv postopek, v skladu s členom 5 navedene direktive, in

– so komunalne čistilne naprave, zgrajene za izpolnitev zahtev iz členov od 4 do 7 Direktive 91/271, načrtovane, zgrajene, upravljane in vzdrževane tako, da je zagotovljena zadostna učinkovitost delovanja ob vseh običajnih lokalnih podnebnih razmerah, in da so čistilne naprave načrtovane na način, da je upoštevano sezonsko spreminjanje obremenitve v aglomeracijah Pescasseroli (Abruci), Aviano Capoluogo, Čedad, Codroipo/Sedegliano/Flaibano, Krmin, Gradišče ob Soči, Gradež, Latisana Capoluogo, Pordenone/Porcia/Roveredo/Cordenons, Sacile, Videm (Furlanija - Julijska Krajina), Frosinone (Lacij), Broni, Calco, Casteggio, Melegnano, Mortara, Orzinuovi, Rozzano, Trezzano sul Naviglio, Valle San Martino, Vigevano (Lombardija), Pesaro, Urbino (Marke), Alta Val Susa (Piemont), Francavilla Fontana, Trinitapoli (Apulija), Dorgali, Nuoro, ZIR Villacidro (Sardinija), Castellammare del Golfo I, Cinisi, Partinico, Terrasini, Trappeto (Sicilija), Courmayeur (Dolina Aoste) in Thiene (Benečija),

ni izpolnila obveznosti iz člena 3 in/ali člena 4 in/ali člena 5 ter člena 10 Direktive 91/271.

Predhodni postopek in postopek pred Sodiščem

10 Komisija je, da bi opravila nadzor glede izvršitve sodbe C-85/13, z dopisom z dne 12. maja 2014 od Italijanske republike zahtevala informacije o ukrepih, sprejetih v zvezi s tem. Ta institucija je 15. januarja in 15. oktobra 2015 ter 31. januarja 2017 to državo članico pozvala, naj predloži posodobljene informacije o napredku, ki ga je dosegla pri tem, da aglomeracije, na katere se nanaša navedena sodba, uskladi s to sodbo, in predstavila svojo oceno stanja aglomeracij, za katere so italijanski organi razglasili, da so skladne.

11 Italijanska republika je z dopisi z dne 15. in 25. julija 2014, 20. februarja, 19. marca, 22. septembra in 23. novembra 2015, 2. marca, 23. septembra in 30. septembra 2016, 12. januarja, 27. februarja, 24. maja in 27. julija 2017 ter 18. januarja 2018 Komisiji predložila informacije o sprejetih ukrepih in njihovem izvajanju.

12 Ker je Komisija menila, da se je Italijanska republika le delno uskladila s sodbo C-85/13, ji je 18. maja 2018 poslala uradni opomin na podlagi člena 260(2) PDEU v zvezi s štirinajstimi aglomeracijami, na katere se ta sodba nanaša in ki še vedno ne izpolnjujejo zahtev iz Direktive 91/271, ter to državo članico pozvala, naj v dveh mesecih od prejema tega opomina predloži pripombe.

13 Italijanska republika je na uradni opomin odgovorila z dopisom z dne 12. julija 2018. Ta država članica je nato Komisiji poslala več sporočil in zapiskov, ki so med drugim vsebovali polletne posodobitve stanja glede izvršitve sodbe C-85/13.

14 Komisija je glede na predložene dokaze menila, da Italijanska republika še vedno ni v celoti izvršila sodbe C-85/13 – ob upoštevanju, da pet aglomeracij, na katere se navedena sodba nanaša, in sicer Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini, Trappeto (Sicilija) in Courmayeur (Dolina Aoste), devet let po razglasitvi te sodbe in več kot dvajset let po izteku rokov za uskladitev z njo, določenih v členih 4 in 5 Direktive 91/271, še vedno ni v skladu z navedeno sodbo – zato se je odločila vložiti to tožbo.

Tožba

Neizpolnitev obveznosti

Trditve strank

15 Komisija Italijanski republiki očita, da ni sprejela vseh ukrepov, potrebnih za uskladitev s sodbo C-85/13, saj ob izteku roka, določenega v uradnem opominu, in sicer 18. julija 2018, pa tudi 30. junija 2023 – to je na dan zadnje posodobitve stanja izvršitve te sodbe, ki jo je ta država članica poslala tej instituciji – v petih aglomeracijah, na katere se nanaša ta tožba, s PE nad 10.000, in sicer Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini, Trappeto (Sicilija) in Courmayeur (Dolina Aoste), obveznosti iz členov 4, 5 in 10 Direktive 91/271 še niso bile izpolnjene.

16 Na prvem mestu, Komisija trdi, da je iz ocene odgovorov Italijanske republike na uradni opomin razvidno, da ta država članica do datuma, upoštevnega za ta postopek, to je 18. julija 2018, še vedno ni sprejela vseh potrebnih ukrepov za zagotovitev, da je v štirih od petih aglomeracij, na katere se nanaša ta tožba, s PE nad 10.000, in sicer Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini in Courmayeur, komunalna odpadna voda, ki vstopa v kanalizacijske sisteme, pred izpustom obdelana v sekundarnem postopku čiščenja ali primerljivem postopku v skladu s členom 4 Direktive 91/271. Poleg tega naj bi italijanski organi med predhodnim postopkom priznali, da kršitev tega člena še traja.

17 Na drugem mestu, Komisija ob upoštevanju odgovorov Italijanske republike na uradni opomin trdi, da ta država članica na datum, naveden v prejšnji točki, še vedno ni sprejela vseh potrebnih ukrepov za zagotovitev, da je v štirih od petih aglomeracij, na katere se nanaša ta tožba, s PE nad 10.000, in sicer v Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini in Trappeto, ki odvajajo svoje izpuste v sprejemne vode, opredeljene kot „občutljiva območja“, komunalna odpadna voda, ki vstopa v kanalizacijske sisteme, pred izpustom obdelana v strožjem postopku čiščenja, kot je sekundarni postopek čiščenja ali primerljiv postopek, v skladu s členom 5 Direktive 91/271.

18 Natančneje, v zvezi z aglomeracijo Trappeto Komisija pojasnjuje, da je iz odgovorov Italijanske republike na uradni opomin in posodobitev, ki jih je ta država članica predložila glede stanja izvršitve sodbe C-85/13, razvidno, da stanje te aglomeracije na datum, ki je upošteven za ta postopek, to je 18. julija 2018, še vedno ni bilo v skladu s členom 5 Direktive 91/271, s čimer so se italijanski organi prav tako strinjali v zadnji sporočeni posodobitvi z dne 30. junija 2023.

19 Komisija v tem kontekstu opozarja, da so italijanski organi v okviru predhodnega postopka, ki se nanaša na to zadevo, izjavili, da je obremenitev 7783 PE, ki jo ustvarja aglomeracija Trappeto, manjša od obremenitve, o kateri so predhodno poročali v odgovoru na obrazloženo mnenje na podlagi člena 258 PDEU in ki ga je Sodišče upoštevalo v sodbi C-85/13. Vendar naj ne bi podali jasne in natančne obrazložitve, podprte s konkretnimi elementi, ki dokazujejo zmanjšanje obremenitve. V zvezi s tem naj podatki, ki jih je Italijanska republika v prilogi k odgovoru na tožbo predložila v utemeljitev obstoja obremenitve 8910 PE, ki jo ustvarja ta aglomeracija, ne bi mogli odtehtati neobstoja dokazov v preteklosti, ampak naj bi lahko imeli učinek šele od datuma, ko so bili predloženi, to je od 18. oktobra 2023.

20 Poleg tega, ker se odpadne vode iz aglomeracije Trappeto izpuščajo v občutljivo območje, kjer je velik turistični obisk, in ker obstaja dvom glede razlage podatkov, ki so jih predložili italijanski organi, Komisija predlaga, naj se da prednost taki razlagi teh podatkov, v skladu s katero za to

aglomeracijo še naprej veljajo obveznosti iz člena 5 Direktive 91/271. Taka razlaga naj bi bila namreč edina v skladu s ciljem te direktive, ki je varstvo okolja pred škodljivimi vplivi odvajanja odpadne vode.

21 Na tretjem mestu, Komisija opozarja, da kršitev člena 4 ali člena 5 Direktive 91/271 nujno pomeni kršitev člena 10 te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2021, Komisija/Italija (Sistem zbiranja in čiščenja komunalne odpadne vode), C-668/19, EU:C:2021:815, točke od 94 do 96). Glede na odgovore na uradni opomin, ki jih je podala Italijanska republika, in glede na to, da je ta država članica še naprej kršila obveznosti iz členov 4 in 5 te direktive, pa naj bi bilo treba ugotoviti, da navedena država članica do datuma, upoštevnega za ta postopek, to je 18. julija 2018, še vedno ni sprejela vseh potrebnih ukrepov za zagotovitev, da bi bile v petih aglomeracijah, na katere se nanaša ta tožba, to so Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini, Trappeto in Courmayeur, komunalne čistilne naprave, zgrajene za izpolnitev zahtev iz členov od 4 do 7 navedene direktive, načrtovane, zgrajene, upravljane in vzdrževane tako, da bo zagotovljena zadostna učinkovitost delovanja ob običajnih lokalnih podnebnih razmerah, in da bi bile čistilne naprave načrtovane tako, da se upoštevajo sezonska nihanja obremenitve, kot naj bi se zahtevalo s členom 10 iste direktive.

22 Komisija iz tega sklepa, da Italijanska republika ni v celoti izvršila sodbe C-85/13 in s tem ni izpolnila obveznosti iz člena 260(2) PDEU.

23 Italijanska republika se, ne da bi izpodbijala dejansko stanje, opisano v tožbi Komisije, sklicuje, na prvem mestu, na ukrepe, potrebne za uskladitev aglomeracij Castellammare del Golfo I, Cinisi in Terrasini z obveznostmi, ki izhajajo iz členov 4, 5 in 10 Direktive 91/271. Ti posegi naj bi vključevali na eni strani to, da se aglomeracija Castellammare del Golfo I opremi z novo podzemno čistilno napravo, na drugi strani pa prilagoditev in okrepitev skupne čistilne naprave v aglomeraciji Contrada Ciachea v Cariniju zaradi čiščenja odpadne vode aglomeracij Cinisi in Terrasini. V časovnem okviru za dokončanje za to potrebnih ukrepov, predstavljenem v odgovoru na tožbo, je uskladitev stanja v aglomeraciji Castellammare del Golfo I s to direktivo predvidena v juliju 2027, uskladitev stanja v aglomeracijah Cinisi in Terrasini z navedeno direktivo pa v marcu 2027.

24 Kar zadeva, na drugem mestu, aglomeracijo Trappeto, se Italijanska republika sklicuje na nedopustnost očitka, ki se nanaša na kršitev člena 5 Direktive 91/271 zaradi sprememb obremenitve, do katerih je prišlo po razglasitvi sodbe C-85/13.

25 Italijanska republika v zvezi s tem navaja, da sta se sodba C-85/13 in uradni opomin z dne 18. maja 2018 nanašala le na aglomeracije s PE nad 10.000 in da je zato tudi ta spor omejen na te aglomeracije. Čeprav so italijanski organi v okviru postopka ugotavljanja neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 258 PDEU Komisiji sporočili, da je aglomeracija Trappeto ustvarila obremenitev, večjo od 10.000 PE, naj bi bila v poročilu Assemblea Territoriale Idrica (direkcija za vode, Italija), priloženem odgovoru na tožbo, za to aglomeracijo upoštevana ustvarjena obremenitev 8910 PE, izračunana v skladu z metodo, po kateri se iz izračuna obremenitve, ki jo ustvari navedena aglomeracija, izključi vnos tako imenovanih „razpršenih“ hiš in „posameznih celic“. Iz tega naj bi sledilo, da za isto aglomeracijo, katere dejanska obremenitev naj bi bila manjša od 10.000 PE, obveznosti iz Direktive 91/271, ki so kršene z očitanimi neizpolnitvami obveznosti, ne veljajo več.

26 Italijanska republika dodaja, da so bila dela za opremljanje aglomeracije Trappeto s čistilno napravo, ki lahko zagotavlja spoštovanje mejnih vrednosti emisij, določenih v členih 4 in 5 Direktive 91/271, dokončana ter da statični in tehnično-funkcionalni testi na dan vložitve njenega odgovora na tožbo še potekajo. Ta država članica temu odgovoru prilaga analize polletnega vzorčenja, opravljene med aprilom in septembrom 2023, kot dokaz pravilnega delovanja te čistilne naprave.

27 Kar zadeva, na tretjem mestu, aglomeracijo Courmayeur, Italijanska republika pojasnjuje, da bi bilo treba za to aglomeracijo „s fizičnega vidika“ šteti, da je v skladu z obveznostmi iz členov 4 in 10 Direktive 91/271 najpozneje na dan 31. decembra 2023. Poleg tega se ta država članica sklicuje na podatke, ki jih je Komisiji že sporočila 31. julija 2020 v okviru predhodnega postopka, in na nove podatke iz odgovora na tožbo, da bi dokazala, da se neskladnost z obveznostmi iz člena 4 te direktive ne nanaša na skupno obremenitev, ki jo je ustvarila navedena aglomeracija, to je 60.000 PE, ampak le na 37.200 PE, saj naj bi preostalih 22.800 PE že ustrezno očistila čistilna naprava v občini La Salle, ki je del aglomeracije Courmayeur. Navedena država članica dodaja, da bo morala po zaključku gradnje odsekov kanalizacije, namenjenih usmerjanju odpadne vode, ki jo občina Courmayeur izpušča v čistilno napravo v občini La Salle, Komisiji predložiti še potrdila, ki potrjujejo dokončanje del in analizo izpustov, da bi dokazala pravilno delovanje te naprave.

28 Kar zadeva aglomeracijo Courmayeur, Komisija v repliki meni, prvič, da podatki, ki jih je Italijanska republika sporočila v odgovoru na tožbo, niso dovolj zanesljivi, upoštevajoč obseg napak v njih, drugič, da ti podatki ne morejo vplivati na predlagano formulo za znižanje izračuna dnevne denarne kazni, ker je za to upoštevna skladnost ravnanja aglomeracije kot celote, in tretjič, da italijanski organi sami priznavajo, da gre za spremenljive in nedokončne podatke.

29 Italijanska republika v dupliki navaja, da so bili sprejeti novi ukrepi za pospešitev izvršitve sodbe C-85/13. Ta država članica se v zvezi s tem sklicuje na uredbo-zakon št. 181 z dne 9. decembra 2023, preoblikovano v zakon št. 11 z dne 2. februarja 2024 (GURI št. 31 z dne 7. februarja 2024), ki dopolnjuje pristojnosti edinega pooblaščenca, zadolženega za to izvršitev, za izvajanje posegov na področju komunalne odpadne vode. Tako sprejete določbe naj bi zagotavljale natančen odgovor na glavne ovire, na katere je naletel edini pooblaščenec in ki naj bi upočasnile izvedbo teh posegov.

30 Navedena država članica poleg tega navaja dodatne informacije v zvezi s predvidenim razvojem stanja v petih aglomeracijah, na katere se nanaša tožba Komisije.

31 Prvič, edini pooblaščenec naj bi za to, da bi spodbudil in pospešil načrtovanje in izvajanje ukrepov, potrebnih za izvršitev sodbe C-85/13, uporabil ukrepe za pospešitev za še neoddana javna naročila, ki bi morali omogočiti, na eni strani, da aglomeracija Castellammare del Golfo I doseže skladnost z Direktivo 91/271 do decembra 2026 in, na drugi strani, da se dela, načrtovana za aglomeraciji Cinisi in Terrasini, dokončajo približno šest mesecev prej.

32 Drugič, kar zadeva aglomeracijo Trappeto, naj bi bila dela za prilagoditev in okrepitev njene čistilne naprave, ki so bila izvedena zaradi odprave kršitve prava Unije, dokončana, upravljanje čistilne naprave pa naj bi bilo 22. decembra 2023 predano družbi AMAP SpA, ki je upravljavka integriranih vodnih storitev na Ambito Territoriale Ottimale (ATO) di Palermo (optimalno ozemeljsko območje v Palermu, Italija). Italijanska republika je v dupliki predstavila rezultate poročil o preizkusih, opravljenih za čistilno napravo v Trappetu v obdobju med 23. junijem in

15. decembrom 2023, iz katerih naj bi bilo razvidno, da ta čistilna naprava od takrat zagotavlja spoštovanje mejnih vrednosti emisij, ki so v Direktivi 91/271 določene za odvajanje komunalne odpadne vode v sprejemne vode, ki se štejejo za občutljiva območja.

33 Tretjič, kar zadeva aglomeracijo Courmayeur, naj bi bila dela v zvezi z zbiranjem in priključitvijo te aglomeracije dokončana decembra 2023, kar naj bi omogočilo dopolnitev kanalizacijskega sistema v tej aglomeraciji. V skladu z analizami, opravljenimi januarja 2024, priloženimi dupliki, naj bi se čistilna naprava navedene aglomeracije, ki naj bi od takrat sprejemala vso odpadno vodo iz te aglomeracije, izkazala za učinkovito pri čiščenju vode iz nazadnje priključenih kanalizacij in naj bi izpolnjevala mejne vrednosti emisij, ki so z Direktivo 91/271 določene za odvajanje komunalne odpadne vode na občutljiva območja. Posledično naj bi bila aglomeracija Courmayeur skladna s to direktivo ne samo s fizičnega vidika – in sicer z dokončanjem in priključitvijo kanalizacijskih sistemov na čistilno napravo v občini La Salle – ampak tudi s funkcionalnega vidika in z vidika učinkovitosti čiščenja. Zato bi morala biti ta aglomeracija izključena iz predmeta tožbe.

Presoja Sodišča

34 Člen 260(2) PDEU določa, da lahko Komisija, če meni, da zadevna država članica ni sprejela potrebnih ukrepov za izvršitev sodbe Sodišča, pri Sodišču vloži tožbo, potem ko je tej državi omogočila, da predloži svoje pripombe, in je določila višino pavšalnega zneska ali denarne kazni, ki naj jo plača ta država članica in ki je po mnenju Komisije primerna glede na okoliščine zadeve.

35 V obravnavani zadevi je treba za ugotovitev, ali je Italijanska republika sprejela vse potrebne ukrepe za izvršitev sodbe C-85/13, preveriti, ali je zadnjenavedena v celoti spoštovala člene 4 in/ali 5 ter 10 Direktive 91/271.

36 Poleg tega je, kar zadeva postopek zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 260(2) PDEU, referenčni datum za presojo obstoja take neizpolnitve obveznosti datum izteka roka, ki je določen v uradnem opominu, izdanem na podlagi te določbe (glej v tem smislu sodbo z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 56 in navedena sodna praksa).

37 V obravnavani zadevi je Komisija uradni opomin poslala 18. maja 2018, zato je referenčni datum za presojo obstoja neizpolnitve obveznosti, navedene v prejšnji točki te sodbe, datum izteka roka, določenega v tem opominu, in sicer 18. julij 2018.

38 Kar zadeva, na prvem mestu, aglomeracije Castellammare del Golfo I, Cinisi in Terrasini, Italijanska republika priznava, da neizpolnitev obveznosti iz členov 4, 5 in 10 Direktive 91/271 še traja. Tako je ta država članica v odgovorih na uradni opomin in v vlogah pred Sodiščem navedla, da infrastrukturna dela, ki so potrebna za to, da se te aglomeracije opremijo s kanalizacijskimi sistemi in sistemi za čiščenje komunalne odpadne vode, ki so v skladu z obveznostmi iz teh členov, na dan 18. julija 2018 še niso bila izvedena. Glede na zadnje elemente, ki jih je ta država članica predložila v dupliki, naj bi bila uskladitev teh treh aglomeracij dosežena pred koncem leta 2026.

39 Kar zadeva, na drugem mestu, aglomeracijo Trappeto, trditve Italijanske republike, da je očitek, ki se nanaša na to, da neizpolnitev obveznosti v zvezi s kršitvijo člena 5 Direktive 91/271 še traja, nedopusten, ker naj bi bilo treba za to aglomeracijo upoštevati obremenitev, manjšo od 10.000 PE, na podlagi česar naj ji ne bi bilo treba spoštovati zahtev iz tega člena, ni mogoče sprejeti.

40 Če bi se namreč državi članici dovolilo, da v okviru postopka iz člena 260(2) PDEU prvič pred Sodiščem uveljavlja spremembo metode izračuna obremenitve, ki jo ustvari aglomeracija, na katero se nanaša sodba, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, v primerjavi z metodo, na kateri so temeljile ugotovitve Sodišča v tej sodbi, bi to lahko ogrozilo dokončnost navedene sodbe, ki je pravnomočna.

41 Tudi če bi bila taka trditev sprejeta, z novimi elementi, na katere se sklicuje Italijanska republika, ni mogoče niti 18. julija 2018 niti kasneje dokazati, da bi bila obremenitev, ki jo ustvarja aglomeracija Trappeto, manjša od 10.000 PE in da zato tej aglomeraciji ne bi bilo treba spoštovati zahtev iz člena 5 Direktive 91/271.

42 Na eni strani namreč obremenitev 7783 PE, ki so jo italijanski organi sporočili Komisiji v predhodnem postopku, ni bila dokazana, kar Italijanska republika priznava v svojih pisanjih. Na drugi strani pa je ta država članica v odgovoru na tožbo navajala obremenitev 8910 PE, ki jo ustvarja aglomeracija Trappeto in ki je razvidna iz poročila direkcije za vode in priložene kartografije. Vendar je navedena država članica te nove elemente predložila šele ob vložitvi odgovora na tožbo, to je 23. oktobra 2023, torej po datumu, ki je upošteven za presojo obstoja očitane neizpolnitve obveznosti, to je po 18. juliju 2018. Poleg tega to poročilo ni datirano in v njem ni natančneje naveden datum, od katerega je prišlo do zmanjšanja obremenitve, ki jo ustvarja ta aglomeracija. Poleg tega je v tem poročilu za obremenitev, ki jo ustvarja aglomeracija Trappeto, enkrat navedeno, da je PE 8618, drugič pa, da je PE 11.816. V zvezi s tem je Komisija trdila, Italijanska republika pa ji ni nasprotovala, da če se sprememba metode izračuna, na katero se ta država sklicuje, ne bi upoštevala, bi obremenitev, ki jo ustvarja navedena aglomeracija, v skladu s podatki, ki so jih predložili italijanski organi, znašala 11.816 PE.

43 Poleg tega je iz pisanj Italijanske republike razvidno, da ta sprememba metode izračuna obremenitve, ki jo ustvari navedena aglomeracija, pomeni, da se iz tega izračuna izključi doprinos razpršenih hiš in posameznih celic, kjer je skoncentrirana fluktuirajoča populacija. Ta država članica pa ni podala pojasnil glede razlogov, ki bi upravičevali to spremembo metode izračuna obremenitve, ki jo ustvari aglomeracija, kot je Trappeto, ki je v turistični regiji, kjer imajo razpršene hiše in posamezne celice lahko pomemben ekološki vpliv.

44 V preostalem Italijanska republika ni niti zatrjevala, še manj pa dokazala, da je po izteku roka, določenega v uradnem opominu, to je 18. julij 2018, odpravila kršitve obveznosti iz členov 5 in 10 Direktive 91/271, ugotovljene v izreku sodbe C-85/13, kar zadeva aglomeracijo Trappeto. V zvezi s tem je iz odgovora te države članice na tožbo razvidno, da so na dan vložitve odgovora na tožbo, to je 23. oktobra 2023, še vedno potekali statični in tehnično-funkcionalni testi, opravljeni po infrastrukturnih delih, ki so bila izvedena na čistilni napravi v Trappetu. Poleg tega je iz duplike in njenih prilog razvidno, da so bila dela za prilagoditev in okrepitev te čistilne naprave, namenjena odpravi kršitev prava Unije, dokončana šele decembra 2023. Dodati je treba, da so bila poročila o preizkusih, priložena k tej dupliki, ki potrjujejo skladnost izpustov iz te čistilne naprave z mejnimi vrednostmi emisij, določenimi v členu 5 te direktive, izvedena med 23. junijem in 15. decembrom 2023. Zato so bili dokazi v zvezi z dokončanjem teh del in poročila o preizkusih v zvezi z navedeno čistilno napravo poznejši od upoštevnega datuma za presojo obstoja očitane neizpolnitve obveznosti, ki je 18. julij 2018, tako da jih za ta namen ni mogoče upoštevati.

45 Iz tega sledi, da Italijanska republika ni dokazala, da je bilo stanje aglomeracije Trappeto ob izteku roka, navedenega v uradnem opominu, v skladu z obveznostmi, ki izhajajo iz členov 5 in 10 Direktive 91/271.

46 Kar zadeva, na tretjem mestu, aglomeracijo Courmayeur, Italijanska republika v odgovoru na tožbo priznava, da stanje te aglomeracije še vedno ni v skladu z obveznostmi iz členov 4 in 10 Direktive 91/271. V zvezi s tem je iz odgovora te države članice na uradni opomin z dne 10. julija 2018 in iz njenih pisanj pred Sodiščem razvidno, da čeprav je bila odpadna voda štirih občin navedene aglomeracije, in sicer La Salle, Morgex, Pré-Saint Didier in Thuile, že očiščena v novi čistilni napravi občine La Salle, so kanalizacijska dela za priključitev občine Courmayeur, ki je peta občina aglomeracije, na to čistilno napravo še vedno potekala in bi morala biti končana najpozneje 31. decembra 2023. Poleg tega naj potrdila, ki bi potrjevala dokončanje del in analizo izpustov, da bi se dokazalo pravilno delovanje te naprave, še ne bi bila posredovana Komisiji. Iz tega sledi, da Italijanska republika ni dokazala, da je bilo stanje te aglomeracije ob izteku roka, določenega v uradnem opominu, to je 18. julija 2018, v skladu z obveznostmi, ki izhajajo iz členov 4 in 10 Direktive 91/271.

47 Poleg tega trditve Italijanske republike, da naj bi se neskladnost nanašala le na del skupne obremenitve, ki jo ustvarja aglomeracija Courmayeur, in sicer 37.200 PE od skupno 60.000 PE za to aglomeracijo, ni mogoče sprejeti. Ta trditev zgolj potrjuje, da na upoštevni datum ni bilo zagotovljeno čiščenje vse komunalne odpadne vode v navedeni aglomeraciji, s čimer so bile kršene obveznosti, ki izhajajo iz členov 4 in 10 Direktive 91/271.

48 Glede na vse zgornje preudarke je treba ugotoviti, da Italijanska republika s tem, da ni sprejela vseh ukrepov za izvršitev sodbe C-85/13, ni izpolnila obveznosti iz člena 260(1) PDEU.

Denarne sankcije

Trditve strank

49 Ker Italijanska republika ni sprejela vseh ukrepov za izvršitev sodbe C-85/13, Komisija na podlagi člena 260(2) PDEU predlaga, naj se tej državi članici naloži plačilo denarne kazni in pavšalnega zneska.

50 Za določitev zneskov teh denarnih sankcij se opira na sporočilo Komisije 2023/C 2/01, naslovljeno „Finančne sankcije v postopkih za ugotavljanje kršitev“ (UL 2023, C 2, str. 1, v nadaljevanju: sporočilo iz leta 2023). Natančneje, ta institucija pojasnjuje, da mora ta določitev temeljiti na temeljnih merilih, in sicer na resnosti kršitve, njenem trajanju in potrebi po zagotovitvi odvračilnega učinka sankcije, da bi se preprečila ponovna kršitev.

51 Na prvem mestu, Komisija v zvezi z resnostjo kršitve predlaga, naj se koeficient teže kršitve določi na 4 na lestvici od 1 do 20, ob upoštevanju, na eni strani, pomena pravil prava Unije, ki so bila kršena, in na drugi strani, posledic te kršitve za splošne ali posamezne interese.

52 Kar zadeva pomembnost teh pravil, Komisija opozarja, da je namen Direktive 91/271 varstvo okolja pred škodljivimi učinki komunalne odpadne vode in izpustov vode iz nekaterih industrijskih sektorjev ter da določa zahteve na področju zbiranja in čiščenja odpadne vode glede na velikost zadevnih aglomeracij. Zahteve iz te direktive naj bi bile strožje, kadar se odpadna voda izpušča na območja, opredeljena kot „občutljiva“ v smislu člena 5(1) te direktive, na podlagi meril, določenih v Prilogi II k tej direktivi.

53 Komisija pojasnjuje, da se ta zadeva nanaša na kršitev obveznosti čiščenja iz Direktive 91/271, zlasti njenih členov 4 in 5, katerih nespoštovanje ima posebej škodljive učinke v aglomeracijah, ki odvajajo odpadno vodo na občutljiva območja. Čiščenje italijanskih komunalnih odpadnih voda naj bi bilo bistveno za ohranjanje in izboljšanje kakovosti teles površinske vode ter vodnih in kopenskih ekosistemov, ki so neposredno odvisni od teh vodnih teles, ter za zagotovitev izvajanja ustreznih direktiv Unije, zlasti Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 5, str. 275), Direktive (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi (UL 2020, L 435, str. 1) in Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 102).

54 Komisija v tožbi navaja, da v obravnavani zadevi pet aglomeracij iz sodbe C-85/13, katerih skupna ustvarjena obremenitev znaša 149.069 PE in ki odvajajo izpuste na občutljiva območja, še ni v skladu z Direktivo 91/271. Neobstoj oziroma nezadostnost kanalizacijskih sistemov ali sistemov za čiščenje komunalne odpadne vode pa lahko škodita okolju in ju je treba šteti za zelo resna (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, EU:C:2018:358, točka 72). Poleg tega naj bi bil obseg okoljske škode zelo odvisen od števila aglomeracij, na katere se nanaša zadevna neizpolnitev obveznosti. Tako naj bi bilo treba število petih neskladnih aglomeracij šteti za znatno.

55 Komisija v zvezi z učinki neizvršitve sodbe Sodišča na zasebne in javne interese poudarja, da to, da sodba C-85/13 ni bila popolno izvršena, za pet aglomeracij, ki še niso v skladu z Direktivo 91/271, pomeni velika tveganja onesnaženja za okolje in zdravje ljudi. Ta institucija poleg tega navaja tveganje negativnega vpliva na izvajanje drugih direktiv Unije, zlasti tistih iz točke 53 te sodbe. Nepopolna izvršitev te sodbe C-85/13 naj bi prav tako vplivala na možnost razpolaganja z dovolj čistimi telesi površinske vode ter na rekreacijske in ekonomske dejavnosti.

56 Poleg tega Komisija meni, da je treba upoštevati tri obteževalne okoliščine.

57 Prvič, obveznost, ki jo je država članica morala in še vedno mora spoštovati, in sicer zgraditev ustreznih čistilnih naprav za čiščenje komunalne odpadne vode, naj bi bila jasna. Italijanski organi naj bi poleg tega priznali kršitev in Komisijo od razglasitve sodbe C-85/13 obvestili o ukrepih gradnje infrastrukture, ki so bili predvideni za uskladitev vsake zadevne aglomeracije s to sodbo.

58 Drugič, ta sodba naj bi bila del ustaljene sodne prakse v zvezi z Direktivo 91/271, šest sodb pa naj bi bilo zoper Italijansko republiko že izdanih zaradi nepravilne uporabe te direktive. Tako naj bi splošno stanje glede nespoštovanja navedene direktive v Italiji trajalo že desetletja. Ta postopek naj bi bil poleg tega eden od štirih postopkov za ugotavljanje kršitev, ki tečejo proti tej državi članici in ki naj bi se skupaj nanašali na več kot 800 aglomeracij.

59 Tretjič, neizpolnitve obveznosti, ugotovljene v zadevnih aglomeracijah, naj bi trajale več kot devet let po razglasitvi sodbe C-85/13 in več kot 24 let po izteku roka, določenega v členu 5(2) Direktive 91/271.

60 Komisija kot olajševalni okoliščini predlaga, da se upošteva, prvič, sodelovanje Italijanske republike med tem postopkom in, drugič, to, da je bil dosežen znaten napredek pri izvrševanju sodbe C-85/13.

61 Na drugem mestu, Komisija v zvezi s trajanjem kršitve navaja, da je v skladu s točko 3.3 sporočila iz leta 2023 koeficient trajanja izražen v obliki multiplikatorja med 1 in 3 in se izračuna po stopnji 0,10 na mesec od datuma prve sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti. V obravnavani zadevi naj bi med 10. aprilom 2014, ko je bila razglašena sodba C-85/13, in 1. junijem 2023, ko se je Komisija odločila, da zadevo predloži Sodišču, preteklo 109 mesecev. Zato ta institucija predlaga, naj se koeficient trajanja določi na 3.

62 Na tretjem mestu, Komisija v zvezi s potrebo po zagotovitvi odvračilnega učinka sankcije, pri čemer se upošteva plačilna zmožnost zadevne države članice, pojasnjuje, da se ta odvračilni učinek odraža v faktorju „n“, ki je za Italijansko republiko določen na 3,41.

63 Posledično Komisija, na eni strani, predlaga, naj se pavšalni znesek izračuna na podlagi dnevnega zneska v višini 13.640 EUR, izračunanega tako, da se pavšal v smislu točke 4.2 sporočila iz leta 2023, določen na 1000 EUR, pomnoži s koeficientom resnosti v vrednosti 4 in faktorjem „n“, ki znaša 3,41. V skladu s točko 4.2.1 tega sporočila naj bi bilo treba ta dnevni pavšalni znesek pomnožiti s številom dni trajanja neizpolnitve obveznosti. Ta institucija pojasnjuje, da je treba plačilo tako dobljenega pavšalnega zneska naložiti Italijanski republiki, če ta znesek presega 9.548.000 EUR, kar je najnižji pavšalni znesek, določen za to državo članico.

64 Poleg tega Komisija v skladu s točko 2.1 sporočila iz leta 2023 predlaga, da se višina pavšalnega zneska prilagodi, če bi stanje nekaterih aglomeracij, na katere se nanaša sodba C-85/13, med postopkom postalo usklajeno s to sodbo. Ta institucija meni, da bi bilo treba torej višino dnevnega pavšalnega zneska deliti s skupnim številom PE, ki ne izpolnjujejo obveznosti, da bi se dosegel dnevni koeficient znižanja, in sicer v obravnavani zadevi 0,09 EUR. Ta dnevni koeficient znižanja naj bi bilo treba odšteti od višine dnevnega pavšalnega zneska za vsako enoto PE aglomeracij, katerih stanje bo dejansko v skladu z Direktivo 91/271.

65 Na drugi strani Komisija predlaga, da se znesek denarne kazni določi na 122.760 EUR na dan, kar se izračuna tako, da se pavšal denarne kazni, ki je določena v točki 1 Priloge I k sporočilu iz leta 2023, ki znaša 3000 EUR na dan, pomnoži s koeficientom resnosti v vrednosti 4, koeficientom trajanja v vrednosti 3 in faktorjem „n“, ki znaša 3,41.

66 Vendar Komisija v skladu z oddelkom 2.1 tega sporočila predlaga naložitev degresivne dnevne denarne kazni, katere dejanski znesek se izračuna vsakih šest mesecev, tako da se skupni znesek za vsako od teh obdobij zmanjša za odstotek, ki ustreza deležu PE aglomeracij, ki so svoje sisteme zbiranja in čiščenja uskladile s sodbo C-85/13. Italijanska republika bi morala tej instituciji predložiti dokaze, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, da je bila uskladitev izvedena pred iztekom vsakega šestmesečnega obdobja.

67 Komisija poleg tega meni, da je treba, če se ta uskladitev izvede postopno, za izračun postopnega znižanja dnevne denarne kazni znesek dnevne denarne kazni razdeliti s skupnim številom PE, ki ga ustvarijo aglomeracije, ki doslej še niso v skladu s sodbo C-85/13.

68 Italijanska republika se strinja s Komisijo, da obstaja nenehna zamuda pri izvršitvi sodbe C-85/13, vendar meni, da je znesek denarnih sankcij, ki ga zahteva ta institucija, pretiran, in v podporo tej ugotovitvi navaja več argumentov.

69 Prvič, upoštevati naj bi bilo treba zapletenost materialnih posegov, ki jih je treba izvesti in ki vključujejo vzpostavitev kompleksnih infrastruktur, katerih stroški se lahko spreminjajo, ter potrebo po preizkušanju, začetku obratovanja in spremljanju delovanja izvedenih infrastruktur. Za namene teh postopkov naj bi bilo treba uporabiti postopke oddaje javnih naročil, ki naj bi pomenili veliko tveganje sodnih postopkov.

70 Drugič, upoštevati naj bi bilo treba lojalno sodelovanje italijanskih organov s Komisijo med celotnim postopkom.

71 Tretjič, Italijanska republika naj bi namenila znatna gospodarska in finančna sredstva za izvedbo ukrepov, potrebnih tako za izvršitev sodbe C-85/13 kot za rešitev spora med njo in Evropsko unijo na področju komunalne odpadne vode na splošno. Ta država članica navaja, da je za ta namen dodelila skupni znesek v višini več kot 3 milijarde EUR.

72 Četrtič, Italijanska republika pojasnjuje, da je imenovala enega izrednega upravitelja, odgovornega za izvršitev sodbe C-85/13, da bi spodbudila in pospešila oblikovanje in izvedbo ukrepov, potrebnih za to izvršitev.

73 Petič, upoštevati naj bi bilo treba nedopustnost tožbe Komisije v delu, v katerem se nanaša na aglomeracijo Trappeto, katere ustvarjeni PE ne presega 10.000.

74 Šestič, Italijanska republika pojasnjuje, da medtem ko se je sodba C-85/13 nanašala na 41 aglomeracij s skupno obremenitvijo 2.281.847 PE, se je uradni opomin Komisije z dne 18. maja 2018 nanašal na 14 aglomeracij s skupno obremenitvijo 462.266 PE, tožba te institucije pa se nanaša na 5 aglomeracij s skupno obremenitvijo 149.069 PE.

75 Sedmič, upoštevati naj bi bilo treba znaten napredek, dosežen v tem postopku, da bi se zmanjšalo skupno število aglomeracij, ki niso usklajene z Direktivo 91/271, in njihovo število PE. Tako naj bi se v obdobju med letom 2014 in letom 2023 število neskladnih aglomeracij zmanjšalo za 88 %, število neskladnih PE pa naj bi bilo znižano za 94 %. Poleg tega naj bi bilo treba te številke prilagoditi, da bi se upoštevale trditve, navedene v točkah 26 in 27 te sodbe, kar zadeva aglomeraciji Trappeto in Courmayeur.

76 Osmič, Italijanska republika meni, da ni primerno, da se Komisija v tožbi sklicuje na druge postopke za ugotavljanje kršitev, ki zoper njo potekajo na področju komunalne odpadne vode. Vsekakor naj bi bilo iz podatkov v zvezi s tremi drugimi postopki za ugotavljanje kršitev zoper to državo članico razvidno, da se je skupno število več kot 800 neskladnih aglomeracij na dan vložitve odgovora na tožbo postopoma zmanjšalo na skupno število 622.

77 Devetič, Italijanska republika v zvezi s kakovostjo kopalnih voda meni, da je tveganje škode le teoretično in povsem potencialno. Poleg tega naj bi podatki o kakovosti kopalnih voda na obalnih območjih v bližini aglomeracij Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrassini in Trappeto, kot so bili dopolnjeni in posodobljeni, prikazovali drugačno sliko kakovosti voda na teh območjih od tistih, ki izhajajo iz tožbe Komisije, in naj bi kazali na težnjo k izboljšanju.

78 Desetič, Italijanska republika trdi, da bi v primeru upoštevanja predlogov Komisije paradoksalno tvegala, da se ji naloži plačilo denarnih sankcij v znatno višjem znesku od tistih, ki ji jih je Sodišče naložilo v sodbi z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija (C-251/17, EU:C:2018:358), čeprav se je ta sodba nanašala na kršitve Direktive 91/271, ki se nanašajo na večje število aglomeracij in ki imajo večji PE kot v obravnavani zadevi.

79 Posledično Italijanska republika predlaga, naj se koeficient resnosti določi na nižji ravni od tistega, ki ga je predlagala Komisija.

80 Italijanska republika v zvezi s predlogom Komisije, naj se pavšalni znesek in denarna kazen uporabita kumulativno, trdi, da kadar je gotovo ali razumno verjetno, da zadevna država članica ne bo mogla izvršiti sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, ker časovni razpored, ki so ga predložili nacionalni organi za zagotovitev popolne izvršitve te sodbe, presega trajanje postopka, predhodni pogoj za naložitev pavšalnega zneska, in sicer objektivna možnost države članice kršiteljice, da se pravočasno uskladi, ni izpolnjen. Zato bi se bilo treba v takem primeru izogniti naložitvi pavšalnega zneska, saj je odvračilna funkcija že v celoti izpolnjena že zgolj z denarno kaznijo.

81 Prav za to naj bi šlo v obravnavani zadevi, v kateri naj Italijanska republika dejansko ne bi mogla zagotoviti vseh ukrepov za izvršitev sodbe C-85/13 pred koncem postopka na podlagi člena 260(2) PDEU pred Sodiščem. Zato ta država članica primarno predlaga naložitev denarne kazni, z izključitvijo pavšalnega zneska, v okviru te zadeve.

82 Italijanska republika podredno predlaga, naj se ji naloži zgolj plačilo pavšalnega zneska, ki naj bi zadostoval za sankcioniranje neizpolnitve obveznosti, ki jih ima na podlagi prava Unije. Naložitev visokega pavšalnega zneska poleg denarne kazni naj bi bila namreč nesorazmerna in bi lahko imela učinek, ki bi bil nasproten od želenega, s tem da bi otežila izvršitev sodbe C-85/13 zaradi resnih škodljivih finančnih posledic, ki bi jih povzročila.

83 Italijanska republika še bolj podredno predlaga, naj obveznost plačila denarne kazni začne veljati šele s potekom predvidenega časovnega razporeda. Sodišče naj bi namreč imelo neomejeno pristojnost, da med drugim določi referenčni rok za uporabo denarne kazni.

84 Italijanska republika v dupliki dodaja, da na dan vložitve te duplike le tri aglomeracije s skupno obremenitvijo 78.069 PE še vedno niso bile usklajene s sodbo C-85/13. Tako naj bi se od razglasitve te sodbe število neskladnih aglomeracij zmanjšalo za 93 %, kar naj bi pomenilo 96,6-odstotno znižanje ustvarjene neskladne obremenitve.

Presoja Sodišča

85 Najprej je treba opozoriti, da je cilj postopka iz člena 260(2) PDEU spodbuditi državo članico kršiteljico k izvršitvi sodbe zaradi neizpolnitve obveznosti in s tem zagotoviti učinkovito uporabo prava Unije ter da oba ukrepa, predvidena s to določbo, torej denarna kazen in pavšalni znesek, sledita temu cilju (sodba z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 96 in navedena sodna praksa).

86 V skladu z ustaljeno sodno prakso je uporaba denarne kazni in pavšalnega zneska odvisna od zmožnosti vsakega od njiju, da se glede na okoliščine primera z njima doseže zastavljeni cilj, in v teh okoliščinah uporaba obeh vrst predvidenih sankcij ni izključena (sodba z dne 17. septembra 2015, Komisija/Italija, C-367/14, EU:C:2015:611, točka 114 in navedena sodna praksa).

87 Čeprav se zdi naložitev denarne kazni posebej prilagojena za spodbuditev države članice, da čim prej odpravi neizpolnitev obveznosti, ki bi se brez takega ukrepa morda nadaljevala, naložitev plačila pavšalnega zneska temelji bolj na presoji posledic neizpolnitve obveznosti zadevne države

članice za zasebne in javne interese, zlasti če je neizpolnitev obveznosti trajala dlje časa po sodbi, s katero je bila prvotno ugotovljena (sodba z dne 17. septembra 2015, Komisija/Italija, C-367/14, EU:C:2015:611, točka 115 in navedena sodna praksa).

88 Sodišče v vsaki zadevi glede na okoliščine primera, o katerem odloča, ter glede na stopnjo prepričevanja in odvračanja, ki se mu zdi potrebna, določi primerne denarne sankcije, da se med drugim preprečijo ponovne podobne kršitve prava Unije (sodba z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 97 in navedena sodna praksa).

89 Tako predlogi Komisije zato Sodišča ne zavezujejo in so zgolj koristna oporna točka. Prav tako smernice, kot so te iz sporočil Komisije, za Sodišče niso zavezujoče, temveč prispevajo k zagotavljanju preglednosti, predvidljivosti in pravne varnosti v zvezi z ravnanjem te institucije (sodba z dne 12. marca 2020, Komisija/Italija (Nezakonita pomoč, dodeljena hotelirskemu sektorju na Sardiniji), C-576/18, EU:C:2020:202, točka 136 in navedena sodna praksa).

– *Možnost združitve denarne kazni in pavšalnega zneska*

90 V skladu z ustaljeno sodno prakso je Sodišče pri izvajanju pooblastila za odločanje po prostem preudarku, ki ga ima na tem področju, pristojno, da kumulativno naloži denarno kazen in pavšalni znesek (sodba z dne 17. septembra 2015, Komisija/Italija, C-367/14, EU:C:2015:611, točka 116 in navedena sodna praksa), in to zlasti, kadar je neizpolnitev obveznosti trajala daljše obdobje in bi se še nadaljevala (glej sodbo z dne 12. julija 2005, Komisija/Francija, C-304/02, EU:C:2005:444, točka 82).

91 Glede na elemente, ki so razvidni iz točk 38, 44 in 46 te sodbe, pa je treba ugotoviti, da so enake okoliščine, kot so navedene v sodni praksi, navedeni v prejšnji točki te sodbe, značilne za neizpolnitev obveznosti, ki se obravnava v tej zadevi. Zato Italijanska republika ne more utemeljeno izpodbijati kumulativne uporabe dveh denarnih sankcij, ki sta ji naloženi.

– *Pavšalni znesek*

92 V skladu s sodno prakso Sodišča morata naložitev plačila pavšalnega zneska in določitev morebitne višine tega zneska v vsakem posameznem primeru temeljiti na upoštevanju vseh bistvenih elementov, ki se nanašajo na značilnosti ugotovljene neizpolnitve obveznosti in na ravnanje države članice, zoper katero poteka postopek, ki se je začel na podlagi člena 260 PDEU. Ta člen v zvezi s tem Sodišču podeljuje široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku, da to odloči, ali je treba naložiti tako sankcijo ali ne in da po potrebi določi njen znesek (sodba z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 98 in navedena sodna praksa).

93 V obravnavani zadevi vsi pravni in dejanski elementi, na podlagi katerih je Sodišče v sodbi C-85/13 ugotovilo očitano neizpolnitev obveznosti, in okoliščine, da zoper Italijansko republiko potekajo štirje postopki za ugotavljanje kršitev na področju čiščenja komunalne odpadne vode, ki se nanašajo na skupno število več kot 800 aglomeracij, in da je bilo v zvezi s to državo članico že izdanih več sodb, s katerimi je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti na tem posebnem področju ukrepanja Unije – in sicer sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija (C-251/17,

EU:C:2018:358), in tiste, na katere se nanaša točka 98 te sodbe – kažejo na to, da je treba zaradi učinkovitega preprečevanja prihodnjih podobnih kršitev prava Unije sprejeti odvračilni ukrep, kot je naložitev pavšalnega zneska.

94 Sodišče mora v okviru pooblastila za odločanje po prostem preudarku višino tega pavšalnega zneska določiti tako, da bo ta na eni strani prilagojen okoliščinam in na drugi strani sorazmeren s storjeno kršitvijo. Med dejavniki, ki jih je treba glede tega upoštevati, so elementi, kot so resnost in trajanje kršitev ter plačilna zmožnost zadevne države članice (sodba z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točki 100 in 101 ter navedena sodna praksa).

95 Kar zadeva, na prvem mestu, resnost kršitve, je na eni strani cilj Direktive 91/271 – kot je razvidno iz njenega člena 1, drugi odstavek – varstvo okolja pred škodljivimi vplivi odvajanja odpadne vode. Neobstoj oziroma nezadostnost kanalizacijskih sistemov ali sistemov za čiščenje komunalne odpadne vode pa lahko škodita okolju in ju je treba šteti za zelo resna. Na drugi strani je obseg okoljske škode v veliki meri odvisen od števila aglomeracij, na katere se nanaša očitana neizpolnitev obveznosti (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, EU:C:2018:358, točki 72 in 73 ter navedena sodna praksa).

96 V obravnavani zadevi, prvič, v zvezi z aglomeracijami Castellammare del Golfo I, Cinisi in Terrasini ni sporno, da obveznosti iz členov 4, 5 in 10 Direktive 91/271, kot so bile ugotovljene v sodbi C-85/13, na dan obravnave pred Sodiščem v tej zadevi, to je 13. novembra 2024, še vedno niso bile spoštovane.

97 Drugič, v zvezi z aglomeracijo Trappeto je treba navesti – kot je razvidno iz točke 32 te sodbe – da so bila dela v zvezi s čistilno napravo v tej aglomeraciji dokončana in da je bilo upravljanje te naprave 22. decembra 2023 predano družbi AMAP, ki je upravljavka integriranih vodnih storitev na ATO v Palermu. Poleg tega je bil dokaz o skladnosti z mejnimi vrednostmi emisij, določenimi z Direktivo 91/271, za obdobje med 23. junijem in 15. decembrom 2023 predložen v dupliki.

98 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, kot je na obravnavi priznala tudi Komisija, da je Italijanska republika do 15. decembra 2023 sprejela vse potrebne ukrepe za uskladitev aglomeracije Trappeto z obveznostmi iz členov 4, 5 in 10 Direktive 91/271, kot so bile ugotovljene v sodbi C-85/13.

99 Tretjič, v zvezi z aglomeracijo Courmayeur je Italijanska republika, kot je razvidno iz točke 33 te sodbe, v dupliki trdila, da je bilo stanje v tej aglomeraciji usklajeno z Direktivo 91/271, ne samo s fizičnega vidika, in sicer z dokončanjem in priključitvijo kanalizacijskih sistemov na čistilno napravo v občini La Salle, ampak tudi s funkcionalnega vidika in z vidika učinkovitosti čiščenja. Poleg tega se je ta država članica na obravnavi oprla na nove analize, sporočene Komisiji, ki naj bi potrjevale spoštovanje mejnih vrednosti emisij, določenih s to direktivo.

100 Vendar je Komisija na tej obravnavi zanikala, da bi Italijanska republika predložila dokaz o usklajenosti stanja aglomeracije Courmayeur z določbami te direktive. Ta institucija je namreč navedla, ne da bi ji ta država članica nasprotovala, na eni strani, da so se novi elementi, ki jih je predložila, nanašali samo na del te aglomeracije in tako niso dokazali usklajenosti navedene aglomeracije v celoti z navedeno direktivo in, na drugi strani, da poročilo o sprejetju drugega dela gradbenih del in priključitvi kanalizacijskih sistemov na to postajo, potrdilo o sprejetju naprave, ki iz tega izhaja, in potrdilo o delovanju navedene postaje niso bila posredovana.

101 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da Italijanska republika na dan obravnave ni dokazala, da je sprejela vse potrebne ukrepe za uskladitev aglomeracije Courmayeur z obveznostmi, ki izhajajo iz členov 4 in 10 Direktive 91/271, kot so bile ugotovljene v sodbi C-85/13.

102 Iz tega sledi, da je bilo število aglomeracij, ki na ta dan niso bile usklajene z Direktivo 91/271, to je 4, znatno zmanjšano glede na skupno število aglomeracij, ki so bile predmet sodbe C-85/13, to je 41, in da se je posledično okoljska škoda zmanjšala v primerjavi s tisto, ki izhaja iz prvotne neizpolnitve obveznosti, ugotovljene v tej sodbi (glej v tem smislu sodbo z dne 22. junija 2016, Komisija/Portugalska, C-557/14, EU:C:2016:471, točka 75). Zato je Italijanska republika znatno zmanjšala okoljsko škodo, ki izhaja iz kršitve, ugotovljene v sodbi C-85/13.

103 Vendar ostaja dejstvo, da okoljska škoda – resda manjša – še vedno obstaja. Ta škoda je še toliko resnejša, ker vse štiri neskladne aglomeracije odvajajo izpuste vode v sprejemne vode, ki se štejejo za občutljiva območja. Italijanska republika je namreč s tem, da je zadevna ozemlja v skladu s členom 5(1) Direktive 91/271 in Prilogo II k tej direktivi uvrstila med „občutljiva območja“, priznala potrebo po večjem varstvu okolja na teh ozemljih. To, da se komunalne odpadne vode ne očistijo, pa pomeni okoljsko škodo (glej v tem smislu sodbo z dne 17. oktobra 2013, Komisija/Belgija, C-533/11, EU:C:2013:659, točka 55).

104 Glede na tveganja, ki jih ob upoštevanju sodne prakse, navedene v točki 95 te sodbe, zadevna kršitev pomeni za zadevne pomembne javne interese, povezane z varstvom okolja, niti zapletenost materialnih posegov, ki jih je treba izvesti, niti dejstvo – ob predpostavki, da je dokazano – da je tveganje škode za kakovost kopalne vode na zadevnih obalnih območjih teoretično in povsem potencialno ali da bi kakovost te vode vsekakor pomenila težnjo k izboljšanju, ne moreta privesti do manj stroge presoje teže te kršitve.

105 Vendar je treba kot olajševalno okoliščino upoštevati, prvič, sodelovanje Italijanske republike s službami Komisije med celotnim postopkom, drugič, napredek, ki ga je ta država članica dosegla pri izvrševanju sodbe C-85/13, tretjič, prizadevanja za obsežne naložbe, ki jih je navedena država članica vložila za izvršitev te sodbe, in četrtič, imenovanje enega izrednega upravitelja v ta namen.

106 Kar zadeva, na drugem mestu, trajanje kršitve, je treba upoštevati obdobje med razglasitvijo sodbe, s katero je bila ugotovljena prva neizpolnitev obveznosti, in trenutkom, ko je Sodišče presojalo dejansko stanje (glej v tem smislu sodbo z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 126 in navedena sodna praksa).

107 V obravnavani zadevi naj bi neizvršitev sodbe C-85/13 na dan, ko Sodišče presoja dejansko stanje, trajala približno enajst let, kar pomeni predolgo trajanje, tudi če je treba upoštevati daljše večletno obdobje, ki je bilo potrebno za zahtevana infrastrukturna dela.

108 Kar zadeva, na tretjem mestu, plačilno zmožnost zadevne države članice, je Komisija v skladu s točkama 3.4 in 4.2 sporočila iz leta 2023 predlagala, da se za dve tretjini izračuna upošteva bruto domači proizvod (BDP) te države članice glede na povprečje BDP držav članic, za eno tretjino izračuna pa, kot demografsko merilo, njeno prebivalstvo glede na povprečno število prebivalcev držav članic.

109 V zvezi s tem je iz nedavne sodne prakse Sodišča razvidno, da pri določitvi plačilne zmožnosti zadevne države članice ni mogoče v metodo izračuna faktorja „n“, ki predstavlja plačilno zmožnost zadevne države članice glede na plačilno zmožnost drugih držav članic, vključiti upoštevanja demografskega merila v skladu s podrobnimi pravili iz točk 3.4 in 4.2 sporočila iz leta 2023 (sodba z dne 25. aprila 2024, Komisija/Poljska (Direktiva o žvižgačih), C-147/23, EU:C:2024:346, točka 86).

110 Tako se je treba za določitev plačilne zmožnosti Italijanske republike opreti na njen BDP kot na prevladujoč dejavnik in upoštevati nedavno gibanje tega BDP, kakršno je v času, ko Sodišče presoja dejansko stanje (glej v tem smislu sodbo z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 131 in navedena sodna praksa).

111 Glede na zgoraj navedene preudarke in glede na to, da Komisija ni določila veljavnega merila za izračun faktorja „n“, ki določa plačilno zmožnost Italijanske republike, je treba višino pavšalnega zneska določiti ob upoštevanju povprečja BDP te države članice, izračunano na podlagi zadnjih treh let. Sodišče ocenjuje, da bo zadeva pravično presojena, če se pavšalni znesek, plačilo katerega je treba naložiti navedeni državi članici, določi na 10 milijonov EUR.

– *Denarna kazen*

112 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je naložitev denarne kazni načeloma utemeljena le, če neizpolnitev obveznosti, ki izhaja iz neizvršitve predhodne sodbe, traja do presoje dejanskega stanja, ki jo opravi Sodišče (sodba z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 135 in navedena sodna praksa).

113 V obravnavani zadevi, kot je razvidno iz točk od 96 do 102 te sodbe, ukrepi, potrebni za izvršitev sodbe C-85/13, na dan obravnave še niso bili v celoti sprejeti.

114 V teh okoliščinah je naložitev plačila denarne kazni Italijanski republiki ustrezen finančni način, da je ta država članica spodbujena k sprejetju ukrepov, potrebnih za odpravo ugotovljene neizpolnitve obveznosti, in da se zagotovi popolna izvršitev sodbe C-85/13.

115 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora biti ta denarna kazen določena glede na stopnjo prepričevanja, ki je potrebna, da zadevna država članica spremeni svoje ravnanje in očitano kršitev odpravi (sodba z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 138 in navedena sodna praksa).

116 Sodišče pri izvrševanju pooblastila za odločanje po prostem preudarku na tem področju navedeno denarno kazen določi tako, da je ta na eni strani prilagojena okoliščinam ter na drugi strani sorazmerna z ugotovljeno neizpolnitvijo obveznosti in s plačilno zmožnostjo zadevne države članice (sodba z dne 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 139 in navedena sodna praksa).

117 Pri določitvi zneska denarne kazni so temeljna merila, ki jih je treba upoštevati za zagotovitev njene prisilne narave zaradi enotne in učinkovite uporabe prava Unije, načeloma resnost kršitev, njihovo trajanje in zmožnost plačila zadevne države članice. Za uporabo teh meril je treba upoštevati zlasti posledice neizvršitve obveznosti zadevne države članice za zasebne in javne

interese ter nujnost, da je zadevna država članica prisiljena v to, da izpolni svoje obveznosti (sodba 13. junija 2024, Komisija/Madžarska (Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito II), C-123/22, EU:C:2024:493, točka 141 in navedena sodna praksa).

118 Kar zadeva te dejavnike, so okoliščine, ki jih je treba upoštevati, razvidne med drugim iz razlogov, navedenih v točkah od 96 do 110 te sodbe, ki se nanašajo na resnost in trajanje zadevne kršitve ter na zmožnost plačila Italijanske republike.

119 Poleg tega je treba kot obteževalno okoliščino upoštevati okoliščino, da naj bi bila v skladu z zadnjimi navedbami, ki jih je Italijanska republika predložila v dupliki, sodba C-85/13 popolno izvršena šele leta 2026, kar pomeni od 26 do 28 let zamude glede na datum, ko bi morale države članice zagotoviti spoštovanje členov 4 in/ali 5 ter 10 Direktive 91/271.

120 Komisija je poleg tega Sodišču predlagala, naj postopno zniža denarno kazen glede na napredek, dosežen pri izvršitvi sodbe C-85/13.

121 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je, čeprav je treba za zagotovitev popolne izvršitve sodbe Sodišča zahtevati celotno denarno kazen, dokler država članica ne sprejme vseh potrebnih ukrepov za odpravo ugotovljene neizpolnitve obveznosti, vendarle v posebnih primerih mogoča sankcija, ki upošteva morebitni napredek, ki ga je država članica dosegla pri izpolnjevanju svojih obveznosti (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, EU:C:2018:358, točka 83 in navedena sodna praksa).

122 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da je po uskladitvi stanja aglomeracije Trappeto z obveznostmi, ki izhajajo iz Direktive 91/271, število PE aglomeracij, ki nimajo kanalizacijskih sistemov in sistemov za čiščenje komunalne odpadne vode, usklajenih z upoštevnimi določbami te direktive, na dan obravnave znašalo 137.253.

123 Sodišče ob upoštevanju vseh okoliščin te zadeve ugotavlja, da je ustrezno naložiti denarno kazen s postopnim zmanjševanjem v višini 75.000 EUR na dan.

124 Kar zadeva periodičnost denarne kazni, se njen del, ki se zmanjšuje, v skladu s predlogom Komisije določi na polletni osnovi, glede na to, da je lahko za zagotovitev in analizo dokaza o usklajenosti stanja zadevnih aglomeracij z Direktivo 91/271 potreben določen rok, in zato da se upošteva morebitni napredek Italijanske republike. Tako bo treba skupni znesek, ki se nanaša na vsako od teh obdobij, zmanjšati za odstotek, ki ustreza deležu, ki predstavlja število PE aglomeracij, katerih kanalizacijski sistemi in sistemi za čiščenje komunalne odpadne vode so bili usklajeni s sodbo C-85/13 (glej v tem smislu sodbo z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, EU:C:2018:358, točka 87 in navedena sodna praksa).

125 Italijanski republiki je treba torej naložiti, naj Komisiji plača denarno kazen v višini 13.687.500 EUR na polletje zamude pri izvajanju ukrepov, potrebnih za uskladitev s sodbo C-85/13, od dneva razglasitve te sodbe do popolne izvršitve sodbe C-85/13, katere dejanski znesek je treba izračunati na koncu vsakega šestmesečnega obdobja z znižanjem celotnega zneska, ki se nanaša na vsako od teh obdobij, za odstotek, ki ustreza deležu, ki predstavlja število PE aglomeracij, katerih kanalizacijski sistemi in sistemi za čiščenje komunalne odpadne vode so bili ob koncu zadevnega obdobja usklajeni s sodbo C-85/13, glede na število PE aglomeracij, ki na dan razglasitve te sodbe takih sistemov nimajo.

Stroški

126 V skladu s členom 138(1) Poslovnika Sodišča se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker je Komisija predlagala, naj se Italijanski republiki naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

1. **Italijanska republika s tem, da ni sprejela vseh potrebnih ukrepov za izvršitev sodbe z dne 10. aprila 2014, Komisija/Italija (C-85/13, EU:C:2014:251), ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 260(1) PDEU.**

2. **Italijanski republiki se naloži, naj Evropski komisiji plača pavšalni znesek 10 milijonov EUR.**

3. **V primeru, da neizpolnitev obveznosti, ugotovljena v točki 1, na dan razglasitve te sodbe še traja, se Italijanski republiki naloži, naj Evropski komisiji plača denarno kazen v višini 13.687.500 EUR na polletje zamude pri izvajanju ukrepov, potrebnih za uskladitev s sodbo z dne 10. aprila 2014, Komisija/Italija (C-85/13, EU:C:2014:251), od dneva razglasitve te sodbe do popolne izvršitve sodbe z dne 10. aprila 2014, Komisija/Italija (C-85/13, EU:C:2014:251), katere dejanski znesek je treba izračunati na koncu vsakega šestmesečnega obdobja z znižanjem celotnega zneska, ki se nanaša na vsako od teh obdobij, za odstotek, ki ustreza deležu, ki predstavlja število populacijskega ekvivalenta aglomeracij, katerih kanalizacijski sistemi in sistemi za čiščenje komunalne odpadne vode so bili ob koncu zadevnega obdobja usklajeni s sodbo z dne 10. aprila 2014, Komisija/Italija (C-85/13, EU:C:2014:251), glede na število populacijskega ekvivalenta aglomeracij, ki na dan razglasitve te sodbe takih sistemov nimajo.**

4. **Italijanski republiki se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi